

PROGRAMIRODA

H-1112 BUDAPEST, Budaörsi út 45.

Telefon: (36 1) 309-2627

www.gyerekesely.hu

**Bajnai Gordon Úrnak,
A Magyar Köztársaság Miniszterelnökének
Miniszterelnöki Hivatal
Budapest, V.
Kossuth tér 2-4.**

Tisztelt Miniszterelnök Úr!

A válság az válság. Tudjuk, hogy baj van. A költségvetési kényszert is értjük. És természetes, hogy nagyon sok vesztese lesz a források csökkenésének. Ez ellen nincs mit tenni.

A kérdés az, hogy ki miből mennyit veszít.

Látjuk, hogy számos társadalmi csoportnak van *valamilyen* eszköze, hogy a különösen fájdalmas veszteségeket némileg csökkentse, a kormányzatot valamilyen engedményre kényszerítse – sztrájk, éhségstrájk, munkacsökkentés stb. fenyegetésekkel. A szegényeknek, segélyezettetteknek, munkanélkülieknek *semmilyen* fegyverük nincs. Hangjuk gyenge, eszközeik nincsenek. Így eleve vesztesre állnak.

Számunkra a legfontosabb, hogy mi történik a gyerekekkel. Az ő korai rossz sorsuk a továbbiakban visszafordíthatatlan károsodásokat okoz körükben is, az egész társadalom számára is. Ezen próbált segíteni a „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia – egyelőre sikertelenül. A gyerekszegénység, ezen belül a mélyszegénység nő. Még az azonos veszteségek – például a családi pótlék értékvesztése – sem érintik egyformán az eddig viszonylag kiegyensúlyozottan, és a már léthatáron, vagy az alatt élőket. De a következmények beláthatatlanok, ha az utóbbiakat még külön is károsítják kormányzati döntések.

A Nemzeti Stratégia kötelezi a kormányt, hogy minden intézkedést vizsgáljon meg a gyerekek jóllétére gyakorolt hatás szempontjából. Tudjuk, hogy ez most sem történik meg. Mégis, néhány –a szegényebb gyerekeknek és családjaiknak biztosan ártó – rövid távú intézkedést el **kell** kerülni. Ezek közül csak a két legfontosabbat említjük:

1. A legtöbb szociális szolgáltatás normatíváját az új kormányjavaslat az eredeti előirányzathoz képest 5-10 százalékkal csökkenti. Ezt rosszul, de többnyire túl lehet élni. Két tétel kapott különleges rossz elbánást:
 - Fogyatékos személyek nappali intézményében elhelyezett gyermekek (kiemelten csak a gyermekek) kedvezményes étkeztetése: a csökkenés 65.000-ról 22,500 Ft /év, azaz **65%**.
 - Az ingyenes intézményi étkeztetés általában, beleértve az óvodai és iskolai étkeztetést is, ami a gyerekszegénység elleni stratégia szinte egyetlen, a kormány által évek óta következetesen képviselt prioritása volt. A csökkenés itt is hasonló, 65.000-ról 22,500 Ft, azaz **65%**.

Vagyis két különösen védtelen és sebezhető csoport legalapvetőbb szükséglete, az étkezés került veszélybe. Az ingyenes étkeztetést ugyanis csak akkor lehet folytatni, ha az

önkormányzat jelentősen megnöveli eddigi hozzájárulását. Ez azoknál az önkormányzatoknál, ahol magas a mélyszegénységben élők, köztük a gyerekek száma, szinte lehetetlen.

2. Az Út a munkához program rendelkezései alapján 2010. január elsején megszűnik a családi segélyezés – az egyetlen jelentős európai fejlemény a Szociális Törvény bevezetése óta, amely enyhítette valamelyest a gyerekszegénységet. Az Út a munkához program bevezetésekor még az volt az elképzelés, hogy a családi segélyt és a gyes kiesését helyettesítheti, ha egy háztartásból több felnőtt családtag is bejelenti együttműködési szándékát, és akkor hol RÁT-ot kaphatnak, hol közmunkában vehetnek részt. A legújabb költségvetési módosító javaslat azonban bevezetni tervezi az „egy család egy (munka nélküli) ellátás” szabályozást. Ez európai normákkal mérve elfogadhatatlan, itthon pedig a nagy családokat sújtja legjobban. Ha például egy sokgyerekes családban a két szülő és a legidősebb gyerek munkanélküli, a 3 felnőtt összjövedelme 28,500 Ft lehet, amikor nincs közmunka, 40-60.000, ha van. Senki nem gondolhatja komolyan, hogy ebből és a családi pótlékból akár minimálisan elfogadható szinten meg lehet élni. A szenvedő alanyok elsősorban a gyerekes családok lesznek, ahol több munkanélküli felnőtt él. (A dolgot alig szépíti, hogy az önkormányzatok diszkrecionális jogkörben adhatnak néhány embernek külön segélyt.)

Fenyegető eszközök nélkül is nyomatékosan igényeljük, hogy legalább e két rendelkezést módosítsák. Az ellentétel bármi lehet, akár azon közmunkákra tervezett növekmény csökkentése is, amelyeknek társadalmi és gazdasági hatékonysága minden információ szerint rendkívül alacsony.

A bírált intézkedések hatására ugyanis az eddig is rosszul ellátott gyermekek helyzete tovább fog romlani, és létszámuk is emelkedni fog. A leghátrányosabb helyzetű kistérségekben, településeken, ahol eddig is halmozódtak a hiányok, különösen erősen, koncentráltan fognak megjelenni a kedvezőtlen hatások, erősítve a települések közötti szakadékokat. Mindemellett a csökkenő társadalmi szolidaritás légkörében a nyomorban élők megfosztása utolsó erőforrásaiktól beláthatatlan társadalmi és politikai következményekkel járhat.

Budapest, 2009. szeptember 21.

Ferge Zsuzsa,
az MTA Gyerekszegénység Elleni Program nevében